
SANKT OLAV

INNHOLD: 1. søndag i advent. — Sommerminder i de dødes maaned. — Syster, du er med i fylgjet. — Ekteskap og liv. — Varia. — Bokanmeldelse.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 • OSLO — TELEFON 23743

RETT + OG + SANNHET

(Fra Angelico: Kristus som dommer.)

«Og da skal de se Menneskesønnen komme i skyen med kraft og stor herlighet.»
(Luk. 21. 27.)

1. søndag i advent.

«Brødre, I vet at tiden er kommet at vi skal våkne op av søvnen, ti frelsen er oss nærmere nu enn den gang vi kom til troen. Det lider med natten og det stunder til dag, la oss derfor avlegge mørkets gjerninger, men iklæde oss lysets våben. La oss vandre sømmelig som om dagen, ikke i svir og drikk, ikke i løsaktighet og skamløshet, ikke i kiv og avind, men ifør eder den Herre Jesus Kristus.» (Rom. 13, 11—14.)

«Det stunder til dag.» — Adventstidens begynnelse er det liturgiske års begynnelse, og Kirken vil ved dette avsnitt av Romerbrevet minne oss om det store ideal vi som kristne må streve efter: å avlegge mørkets gjerninger, å iføre oss lysets våben. Å avlegge mørkets gjerninger ved å iklæde oss lysets våben, ved å iføre oss Jesus Kristus. Dette skulde være hvert menneskes mål: ved å tjene Gud seire over synden.

Å tjene Gud. Å tjene: det er et verbum som vår natur stadig reagerer mot. Å tjene Gud: selv mot dette reiser manges sinn sig. Hvor høit denne mester enn er hevet over oss, hvor god han enn er, alltid har det eksistert mennesker som til sitt livs mål har satt sig: kampen mot Gud. I vår tid føres kampen målbevisst og offentlig. Man har opprettet de gudløses forbund og deres celler finnes snart hele verden over. Mennesket er sin egen autoritet og høiere finnes ikke. Men all teori tiltross må også disse gudløse tjene, ti tjene må alle mennesker uten undtagelse. Tjener man ikke Gud

så tjener man sine lidenskaper eller verden med all dens vilkårlighet. Tjener man ikke Gud så ifører man sig mørkets istedenfor lysets våpen.

Vi vil tjene Gud. Men også Ham kan man tjene på forskjellige måter. Vår Gudstjeneste kan utarte til en trelle-tjeneste og den kan være en fribårens, et barns tjeneste. Om den første kan man ikke si at: «servire Deo regnare est», «å tjene Gud er å herske». Å herske over sine lidenskaper, å herske over verden, kan man bare hvis man tjener Gud på en edel måte, det vil si: overholder alle hans bud, ikke ledet av en tvangsfølelse, men med det sinn hvorved vi roper «Abba», «Fader». Å tjene Gud på den måte er livets viktigste sak, og det er den sak vi må ha for øie ved kirkeårets begynnelse.

Da Ludvig XVI.'s siste øieblikk var kommet sa han til sin skriftefar: «Nu kommer hovedsaken. I mitt liv som konge har jeg gjennomført mange foretagender, avgjort mange politiske spørsmål. Alt dette var *saker*. Nu kommer *Saken*.»

Også vi er kanskje beskjeftiget med mange saker, som vi med anspennelse av alle våre krefter vil bringe til blomstring. Men hvilken plass inntar *Saken*, *Hovedsaken*, *vår sjels sak* i vårt liv?

Avlegger vi mørkets gjerninger, ifører vi oss lysets våben: ved virkelig og i alt å tjene Kristus? . . .

Sommerminder i de dødes maaned.

Av SIGRID UNDSET.

III.

Fra jernalderen — ca. aar 700 før Kristi fødsel indtil aar 1000 efter — er de store gravfelter, hvor slegt efter slegt har jordet sine døde. Ofte ligger de inntil bronzealdersgravene; en bygd eller enkelte slechter har brukt den samme begravelses plass i umindelig tid. Gravene fra tiden omkring ca. 300 aar før indtil Kristi fødsel er svært vakre og forsiggjorte: over den dødes aske er der kastet op en liten jordhaug, og i kanten er der sat en ring av stener, ofte endda en eller flere koncentriske stenringer utenom den første.

Omtrent paa den tid da Kristus blev født begynder gotlændingerne igjen at begrave likene ubrændte, og

begge arter av gravskikke — skelettgraver og brandgraver holder sig side om side til periodens slut. Det ser ut som om de folk som har begravet sine døde ubrændt har tænkt sig at dødningen skulde bo i graven og har git ham — eller hende — utstyr med deretter, mens de som holdt paa likbrænding har forestillet sig at sjælen blev frigjort og fløi ut som aand, naar liket var fortæret av ilden. Men begge forestillinger har naturligvis indvirket paa hverandre og gaatt over i hverandre, og saa er der endda tanken om de dødes seilads til et land langt borte. —

Et sted var det en skolelærer som fulgte mig indover en saan gravplass i en furuskog. Tætt i tætt laa de

smaa lave røisene fra romersk jernalder sunket ned i mosen og blaabærlyngen, med unge trær groende ned i graven og nogen graver var sprængt sund av de store furuers røtter. Læreren som var brændende interessert for sin øs forninder fortalte mig, at han var viss på, han kunde se paa gravene, om det var gamle folk eller unge som laa der. For naar en gamling blev begravet saa gjorde hans sørgende efterlatte sig ikke mere bryderi med graven end de var nødt til, de samlet sammen de første bedste stener de kunde faa tak i og røiset ham ned med. Men naar den døde var en ung mand, saa var det hans sørgende enke, «Hans fru» sa læreren paa sit høflige svensk, som skulde bygge røis efter ham, og hun søkte ut de vakreste og jevnstørste runde stenerne og la dem i hop omsorgsfuldt med kjærlige hænder. — Det suste i skogtoppene over våre hoder, sollyset dryppet ned paa lyngen og gyllet den, de smaa graver av lavgraa sten laa sunket ned i skogen og mindet mig pludselig om arr i marken. En trost gav sig til at fløite i et trær like ved det hvor vi stod, og dypere inde fra skogen kurret vildduerne. Og jeg spekulerte litt paa hvorfor læreren var saa sikker paa at alle egteskaper i jernalderen har været saa harmoniske?

IV.

Den hedenske gravkultus er ikke bare uttryk for kjærlighet til den døde. Det var en del av de tiders retsopfatning, at de døde kunde gjøre krav paa en del av godset sit; det var deres ret at faa med sig nogen av sine personlige eiendeler paa færdens ind i dødsriket, og det var deres ret at bli fulgt ut av dette liv paa en standsmæssig maate. Sagtens har denne følelse av at folk ikke blir retsløse, fordi om de dør, de levende ikke dermed løst fra alle plikter mot dem, spillet ind da de samme stammer efter at de var blit kristne var saa litet gjerrige med at stifte sjælemesser. Naar det fra protestantisk side sommetider blir hævdet, at de nordiske folk sikkert maa ha gitt disse sjælegaver uvillig og bare fordi Kirken skræmte dem til det og arbeidet med overtroen i deres sind, saa er det igjen et eksempel paa noget, som vi kan iagttå i saa mange forhold. Den katholske Kirke bekræftet virkelig meget i det før-kristne hedenskaps tankegang, forsaavidt som denne tankegang allerede hadde opfattet noget av det enkelte individs dype sammenheng med sine medmennesker, selv om medmennesker i hedensk tid bare betød slegten, klassen og stammen, og av samfundet mellem levende og døde. Protestantismen var fra første færd av, og uten at protestanterne i de ældste tider hadde nogen anelse om det, i pagt med en avkristnet men-

neskeslegts individualisme; idet den henviste menneskene til deres egen samvittighet uten nogen ufeilbar autoritet ved siden av, som samvittighetens avgjørelser kunde konfronteres med, blev det altfor let for mennesker som ved arvesynden alle sammen er født med anleggene til egoisme og selvdyrkelse, at ta egoismens impulser for samvittighetens stemme, til det blir som enslags stiltiende godkjendt maksim, at vi er nu alle os selv nærmest da —. Den utvikling som var dømt til at ende slik blev ikke mindst indledet da «reformatorerne» hævdet som et dogme, at døden skiller os fra de døde som et jernteppe, det nytter ikke os at be for vore døde, og de hellige døde kan ikke hjelpe os med sine forbønner. — En anden sak er det, at menneskenes hjerter uavlatelig har trodd anderledes; tiltrods for det protestantiske dogme har det alltid været mødre som har trodd, deres døde barn ser ned til dem fra Guds Farsfavn, og barn har været visse paa at deres mors kjærlighet følger dem, selv om moren er gaatt bort.

Naar det utstyr som de døde i hedensk tid fik med i graven ofte var saa overdaadig rikt som skattefundene viser, saa kom det nok ogsaa av at de efterlevende var rædde for at snyte dødningen. Gjorde de det saa var det stor fare for at han tok til at «gaa att». Og der stod gru av gjenfærdene i hedensk tid; det var de faa som vaaget sig til at søke samkvem med dem, mane dem op av gravene som Hervor Angantys datter, og den som skulde gjøre slikt maatte være kyndig i ramtrolddom. Indskrifter og tegn som er fundet inde i gravene, paa undersiden av de heller som laa over liket dypt nede i mulden, raad og skikke som har levet i folket helt op til imot vor egen tid, vidner om de mangfoldige forholdsregler som folk har tatt for at den døde skulde slaa sig til ro der han var blit lagt ned med al den ære, han kunde gjøre krav paa, og ikke komme paa gjesting hos de levende. At begravelsskikkene *bare* skulde tjene til at stille den døde tilfreds, saa de efterlevende blev kvit ham, som det undertiden har været fremhævet, motsies rigtignok ogsaa av fundene: religiøse symboler, svært ofte saanne som tyder paa enslags soldyrkelse, findes i og paa gravene, indskrifterne taler om sorg og om stolthet over den dodes bedrifter, om evindeligh almennesskelig ømhet — det siste er ingen steder sagt jevnere og vakrere end i en norsk runeindskrift fra Opedal i Hardanger. I kanten av en stor stenhelle — ikke en mindesten altsaa — som laa nede i jorden og dækket over litt kul og aske stod der ridset ind som med en kniv: «Birging, bo i ro, søster min, kjær for mig, Vagg.» Professor Magnus

Olsen som har tolket indskriften slik anslaa den til at være fra det sjette aarhundrede f. Kr. Og selv om ikke lignende følelser kommer til uttrykk igjen paa gravstenene før langt ind i kristen tid, saa kan man ikke

derav slutte at ikke det er noget som mennesker har følt tusener av ganger i de aarhundreder som ligger imellem, naar de la en de holdt av i graven.

(Forts.).

Syster, du er med i fylgiet.

*A Madame Besson (Grand Vaudour, Tours) l'amie dévouée
des sœurs catholiques, ces strophes sont dédiées par l'auteur.*

*Syster, eg vil syngja
um sæla du gav meg
frå Herren i Himmelen,
som helga og vigsla deg,
so du tener han tegjande
og talande, i ord og gjerd,
med bøn og med bot
og barnleg gleda.*

*Songarmøy, du sende meg
signings-ord som høver.
For songen min må skina
av sigers-elden klåre,
som Kristus av kjærleik
i Kyrkja lét loga,
so brisingen æveleg bårar
frå Breidablik det høgste.*

*I skaldesyn eg skodar
ein endelaus skare
av møyar og reine menn
som ein merkesmann fylgjer,
ein merkesmann makelaus
i mannheimen vide,
Kristus som klungerkrynd
på Krossen blødde.*

*Som storelvi strøymar
i stridaste bårar
og yver knausane kvellmælte
kvitfossen velter seg, —
so fylgjet det fagraste
frametter skundar seg,
um alle hinder og hefte
heidersvegen stengjer.*

*Syster, eg såg deg
i sigersferdi lange,
med angande urter
og oljeblad i hende,
med lyv og lækjedom
for lidande systkin.
Med syrgjande du syrgde,
du sælka og du trøysta.*

*Dei tårer du turka
er tallause, syster.
Du valde so visleg
dei vensame ordi
som trøysti og voni og trui
tendra i myrkret og natti.
Men ælt det du ynskte
var æra for Han du tener.*

*Blomane som brikjer
og bårar i vinden,
er yndelege for augo,
og angen oss frygdar.
Men andlit med atterskimt
av åsyni til Herren,
er fagrare enn ælt fagert
som finst i verdi.*

*Ser eg då lenge på syni
som sælkar mitt hjarta
og vernar og ver meg
frå vonlause kvida:
ei stjernebraut av stridsmenn
i stormgang på jordi,
med kveikte kyndlar
under Kristi merke.*

*

*Opna no augo dine,
du ungdom i Noreg,
so herane frå Himmelen
og Helheimen du skilar:
den agelause Øydaren
som til oska oss brenner,
og Han som leid for lyden sin
på Lidingstreet.*

*Vend deg med heile din vilje
frå vondskapen som herjar oss,
gå med dei gudvigde
og gode til Livet!
Fegen må du fylgja
fana til Herren,
sigla innnyver solhavet
til sæla utan ende.*

LARS ESKELAND.

Forat også våre ikke norske søstre skal kunne forstå diktet, tillater vi oss å gi noen få ordforklaringer: 1. vers: Sæla: lykke. 2. vers: Songarmøy: Musene; høver: passer; sigers-elden: seiersilden, (her: kjærligheten); loga: lue; brising: klar lue; bårar: bølger; Breidablik: det sted hvor Balder, den rene Gud, bodde (ifølge den gamle norske mytologi). 3. vers: skodar: skuer; møy: jomfru; merkesmann: fanebærer; klungerkrynd: tornekro-

net. 4. vers: kvellmælt: med sterk lyd; frametter: fremover. 5. vers: sigersferd: det seirende følge; angande: velluktende; lyv: helbredelse; sælka: gjøre lykkelig. 6. vers: von: håp. 7. vers: brikjer: skinner, lyser. atterskimt: avglans. 8. vers: ver (av verja): verger; vonlause: håpløs; kvida: bitter smerte; kyndlar: fakler. 9. vers: Helheimen: Dødsriket (helvede). 10. vers: Fegen: glad; sigla: seile.

EKTESKAP OG LIV

Av Pater LUTZ, prest i Dominikanerordenen.

Så er det de sociale indikationer — men nettop her går samfundets høieste interesse sammen med religionen. En mor som med heroisk resignasjon går i døden heller enn å drepe sin livsfrukt, dør for samfundet like så vel som hun dør for å være tro mot Gud. Ti sett, at abortus på grunn av mødrenes samtykke mister sin umoralske karakter i almenhetens øine således som preventivteknikken allerede har mistet den, da vil der komme en massenedslaktning, imot hvilken verdenskrigen ikke er noget som helst. Så lenge der derimot finnes mødre som med sitt eget liv verner om moralen, er der håp om å frelse menneskeslekten for å gå under i frivolitet og barbari.

Jeg vilde ønske, at den medisinske indikasjon blev gjort gjeldende i en annen retning. Det er en kjensgjerning, som store læger for lengst har fastslått, men som dessverre ikke er kommet til publikums kjennskap i samme grad som preventivteknikken, nemlig at såvel denne som abortus koster mange fler menneskeliv enn den heroisme som moralen undertiden krever av en mor. Preventivmidlene, og selv den videnskapelige abortus er slett ikke ufarlige — de er alltid en volds handling mot naturen og naturen hevner sig. For hver mor som dør av kjærlighet til religionen og til sin livsfrukt er der tusen andre, som ødelegger sin helbred og dømmer sig selv til en langsam død efter først å ha fått drept all sund livsglede.

Heller ikke den såkalte humanitære indikasjon holder

stikk. Den gjøres gjerne gjeldende til gunst for de kvinner som blir mor som følge av et feiltrin. La være at dette barn er et syndens barn hvad dets fysiske opprinnelse angår — det er allikevel Guds barn fordi det er Guds direkte skapning. Kvinnen mister kanskje sitt gode navn og rykte i sin bygd eller sin by men ikke for Gud, når hun angrer sin synd og soner den ved å tåle morskapets møisommeligheter. Gud dømmer ikke så hårdt som menneskene, når et stakkars syndig menneske vender sig hen til ham. Å kreve rett til å tilintetgjøre det undfangne liv for å undgå menneskenes dom eller sladder — for å undgå at kvinnens fremtid ødelegges eller familiens ære krenkes er en grotesk forvanskning av humanitetsbegrepet. Forhåpentlig slipper vi å oppleve at land, som har ophevet dødsstraffen for forbrytere, gjeninnfører den for de uskyldige barn i morslivet!

Sterkest steiler vel den menneskelige medfølelse overfor moralens forbud, når en kvinne er blitt fruktsomkelig ved voldtekt. Skal hun heller ikke *da* ha lov til å befri sig? Nei, heller ikke *da*! Hun har lidt en forferdelig urett, men også det barn er et menneske. Jeg kan forstå at en forpint ung pike, som blir mor ved vold i sin sinnsforvirring gjør oprør mot Guds lov — men også her er det eneste moralske å legge saken i Guds hånd som i så mange andre tilfelle på jorden når den svake blir knust av den sterkere.

En tredje indikasjon er de dårlige økonomiske livs-

kår. «Vi har ikke råd til å ha så mange barn» lyder innvendingen i folkemunne. Også de mener å gjøre sine når lettere ved å sette sitt eget forsyn istedet for Guds — men der følger ingen velsignelse med oprør mot Guds naturlov. Til de stakkars foreldre som har en stor barneflokk og som ikke vil avholde sig, sier Evangeliet: det er Gud som er eders barns far. Han som skaper livet skaper også føden. La naturen fullbyrde sitt verk — barna blir både åndelig og legemlig friskere i de hjem hvor naturloven blir helliget og overholdt. Den dag kommer, da Gud vil gå irecte med de foreldre som nektet å ta imot det liv som Gud vilde skape gjennom dem: «Da sa Herren til Kain: hvor er Abel, din bror? Han svarte: jeg vet ikke — skal jeg passe på min bror? Men Han sa: Hvad har du gjort? Hør, din brors blod roper til mig fra jorden!» Et barns liv er ikke mindre hellig i Guds øine enn en brors.

«Men hvorfor har Gud gjort livet så ondt for oss?» er mange fristet til å spørre. Det er ikke Gud som har gjort livet ondt — det er ikke Gud som har skapt de slitte mødre og de elendige hjem. Det som i vår tid gjør livet så hårdt: arbeidsløsheten, bolignøden med de uhyre leiekaserner med kjellerrum og takrum, med boliger uten luft og uten en solstråle, de uhyre byer med forpestet luft, med støy natt og dag og nerveslitende uro — det er ikke Gud som har skapt alt dette. Gud skapte solen og den rene luft og det sunde arbeid, og efter arbeidet den sunde mat og de rene fornøielser, som ikke svarer til det bestialske i en fordervet natur men til ånden i oss — ånden som til tross for syndens sår har makt nok til å hevde sin rett overfor sansene. Gud skapte skjønnhetsfølelsen med dens trang til ren glede og edel menneskekjærlighet, men ikke den ufornuftige rasen efter åndsforlatte og åndsrepende forlystelser og ikke egoismen og ågeren. Det er menneskene *selv* som har gjort livet ondt og stygt. Mener man at det vil gjøre livet skjønnere om man fjerner sig ennu mer fra naturloven —?

Det eneste lovlige, det eneste sunde og virkelig hjelpende middel til å undgå de barn, man mener ikke å kunne ha, er av åndelig art: den åndelige energiutfoldelse som heter avholdenhet. «Det er umulig» innvender man. Ja — det er umulig, så lenge man dyrker de animalske drifter istedet for å disiplinere dem. For en som ikke tror på Gud og ikke ber — for en som tilbringer sine aftener med å lese åndsforlatte underholdningsbøker eller ved å se på slette skuespill — for en som med vilje utvikler i sig en usund fantasi, er det nok umulig å holde den farlige naturkraft i tømme. Men er vi da kommet i den grad bort fra den virkelige kristen-

dom at vi på forhånd gir tapt i kampen mellom ånden og kjødet —? La bare den moderne trang til legemlig sport bli litt foredlet av den kristne askeses ånd, la bare *viljen* også drive litt idrett ved å øve selvdisciplin i mat, drikke og fornøielser — da vil nok en ny slekt vokse op som er mindre i de animalske drifters vold!

Som indikasjon nevnes også ofte samfunds- og racehygien. Rasen skal være ren og sund — dens representanter i størst mulig utstrekning legemlig og åndelig fullkomne. Mindreverdige individer: abnorme, vanskapte, forbryterisk anlagte, tuberkulose- og syfilisdisponerte skal ikke ha lov til å settes i verden. For å opnå denne raserenhet skal altså barnebegrensning, abortus innbefattet, ikke bare være tillatt, men foreskrevet ved lov. Og for å undgå at mindreverdige individer inngår ekteskap og begår den forbrytelse å sette barn i verden, skal de steriliseres, altså fratas sine evner til å avle barn. Således vil en fornyet menneskerase vokse op i skjønnhet og kraft, og alt det som gjør livet stygt: alkoholisme, voldtekt, sinnsykdommer, kjønnsykdommer vil forsvinne fra jorden. Men de som hevder denne rasebiologi overser at der er en forskjell mellom mennesker og en rase hunder eller hester. De metoder man foreslår til raseforbedring kan være riktige når det gjelder dyr — med mennesket er det anderledes. Et menneskesamfunds livskilde er av samme art som det som utgjør den individuelle personlighet: ånden. Likesom det er den åndelige energi, sjelen, som innenfra danner den menneskelige organisme og fører den frem til dens fulle vekst, således er det i første rekke en åndelig energi som gir rasen dens fysiske og åndelige kraft og skaper et sunt samfund. Hvori består så denne åndelige energi? I en sund tenkning og et sunt hjerteliv som blir til faste tradisjoner. Sund tenkning — det vil si å tro på Gud, på det evige liv og hvis man har fått den nåde å kjenne Kristus: å tro på den livsvisdom som er nedlagt i den kristne åpenbaring. Sundt hjerteliv, det er å elske Gud, å elske våre medmennesker for Guds skyld og oss selv slik at vi setter de evige goder høiere enn de timelige, og den moralske lov høiere enn våre motsatte drifter. Samt at vi bevarer oss fri fra en tåket sentimentalitet, fra den materialistiske åndsfornektelse og fra overdrevne nydelser som svekker pliktfølelsen og samvittigheten. Man aner ikke hvad som går tapt av fysisk kraft og skjønnhet i et samfund som svikter disse åndelige goder. Hvad vil det gavne å sterilisere hvert år noen hundre stakkars mindreverdige, når man lar de årsaker bestå som frembringer mindreverdigheten? — Det er ikke de mindreverdige som gjør samfundet — det er samfundet som

skaper de mindreverdige og abnorme ved å opta i sig en hel del ufornuft og umoral, ved å la kulturen d. v. s. den åndelige atmosfære, som alle innånder, bli forgiftet med utukt, perversitet og gudsfornektelse — i første rekke ved å tåle den uhyre forvanskning av naturen som heter fødselsregulering. Et liv mot naturen ødelegger den fysiske og åndelige natur hos samfundet likeså godt som hos individet med det resultat, at slekt etter slekt taper noen av de verdier som utgjør det sunde og normale menneske. Tilslutt vil der bare være et mindretall igjen av kraftige vakre menn og kvinner — flertallet vil være en mengde abnorme, perverse, sinnssvake, kokaingale, preventivforgiftede, livstrette vesener. Og da vår åndsfornektende kultur mer og mer utbreder sig hos de primitive folkeslag, som er enda vergeløse mot den enn Europa, er det ikke engang håp om at det gamle Europa's racer atter vil kunne fornyes ved en tilførsel av uforfalsket natur. Dette skyldes ikke det faktum at et par tusen stakkars mindreverdige avler barn med det faktum, at samfundet tolererer de åndelige dødsspirer i sitt skjød. De mindreverdiges barn blir ikke nødvendigvis alle idioter eller forbryere, likeså litt som de foreldre, som forakter naturloven og moralen, nødvendigvis får normale barn. Der finnes på begge sider ganske merkvverdige overraskelser som skulde lære oss, at det er Gud alene som er Herre over livet og alene kjenner de naturens hemmeligheter. Også de «mindreverdige» barn er Guds barn og bestemt til et evig liv, og *der* finnes der ikke normale eller abnorme, genier eller idioter, sunde eller syke, men bare elskede Guds barn, som gjennom mange slags lidelser og ydmygelser er ført fra syndens verden op til en herlighet som den høieste jordiske livsutfoldelse intet er imot.*)

Dette er altså den katolske moral angående fødselsregulering og den bærer det samme kjennemerke som adskiller den katolske religion fra alle andre: *realisme*. Jeg mener hermed at vi katolikker ikke lager vår reli-

*) Vår uforsonlige motstand mot preventivteknikken, mot abortus og mot sterilisasjon av uskyldige skal ikke vekke inntrykk av at den katolske Kirke forkaster alle bestrebelser som sosialøkonomer og medicinere gjør i retning av raseforbedring. I det hele tatt arbeider Kirkens menn med den største energi for gode sociale reformer også av fysisk og økonomisk art, og det ut fra prinsipper som den høieste kirkelige autoritet har formulert i overensstemmelse med den ekte videnskap. Vi er overbevist om at bare moralsk uklanderlige midler fører frem til målet. De umoralske midler opnår bare tilsynelatende og forbigående resultater. I virkeligheten gjør de ondt verre fordi de alltid mere uthuler samfundets grunnvold: det sunde, moralske sinnelag.

gion etter våre egne evner og tilbøieligheter eller følelser, eller som man sier: etter tidenes krav. Men vi *stiller oss ansikt til ansikt med de evige realiteter: Gud og Jesu åpenbaring, og tar dem som absolutte normer*. På den måte blir vår personlighet ikke forminsket, men forøket og foreddet, fordi religion i denne forstand er å leve i Guds eget liv. At vi derved kommer i konflikt med tidens krav, med interesser av underordnet betydning, gjør nok ondt — vi er mennesker som lider under syndens byrde. Men vi er ikke religiøse eller moralske i første rekke fordi vi har timelig fordel av det, men fordi Gud er Gud og har krav på vårt hjerte og fordi vårt hjerte og fordi vårt liv i sin fulle utvikling er et liv i samfund med Gud. Det er også denne tro, som ene kan hjelpe oss over det smertefulle som slike timelige konflikter medfører. De er jo dog bare som ordet også ganske riktig sier-*tidens* krav, ting som varer en *tid*. Men tidens krav må vike plassen for evigheten. Realisme er vår religions kjennemerke. De realiteter som vi anerkjenner som norm angående ekteskap og liv kan summeres således: *Guds absolutte herredømme over liv og død og barnets absolutte rett til å leve*.

VARIA.

St. Elisabethkongregasjonens patronåtsfest

blev i år i anledning av 700-årsjubileet for den Hl. Elisabeth holdt under særlig festlige former både i St. Olavskirken og i foreningslokalet. Om morgenen var det sangmesse under hvilken de fleste kongregasjonsmedlemmer nærmet sig til den Hl. Kommunion. Om aftenen var det høytidelig andakt med festpreken over den Hl. Elisabeths liv og hennes betydning for vår tids mennesker. Etter andakten var det festmøte i foreningslokalet. Blandt de mange deltagere såes også Højærv. Pastor Irgens og flere andre av geisligheten. Sangen, velkomsttalen, det festlige bord med de ennu festligere retter, «bordtalene», Frk. Thalers tyrolske viser, alt var godt og mere enn godt, men det aller beste var uten tvil teaterstykket «De døde», som forholdsvis fant et langt kraftigere bifall enn «Fetteren fra Batavia» på Karl Johan Teater!!! «De døde» hadde tiltross for sin døvhets, eller nettop på grunn av sin døvhets forstått å bringe den almindelige møte- eller feststemning op til Jubileums-stemning som ikke forsvant før selve delta-gernes forsvinnen, d. v. s. kl. 12 midnatt, alias kl. 24.

Et trefoldig: «hipp, hipp, hurra» for arransjørene, for «De døde», og for

«Deltagerne».

Oslo St. Olavsforeninger

holdt søndag 22. nov. en overmåte vellykket selskapelig sammenkomst. Allerede til fastsatt tid var foreningslokalet på det nærmeste fylt, og da hr. Nylund ønsket

velkommen var det henimot 90 tilstedeværende. I sin velkomsttale antydet hr. Nylund at aftenen kom til å bli en begivenhet, og det skulde vise sig at *det* ikke var for meget sagt. Da den pompøse Olavshymne var sunget unisont fikk Mgr. Kjelstrup ordet. Han uttalte straks at det ikke var noe foredrag han skulde holde; men et kåseri. Mgr. Kjelstrup hadde uten tvil vært heldigere om han ikke hadde kalt det noget. Var det kåseri monsignoren holdt, så er de kåserier undertegnede før har hørt av andre fremragende kåsører — bare småprat og tull. Var det foredrag monsignoren holdt, så har der ikke vært hørt maken. Tilhørerne skulde bare vært 90 ganger 90. Foreningslokalet svant og tilhørerne blev ført rundt i Norge og tilbake i historien. Vi fikk høre nye ting og gamle ting om den kamp som har vært ført for at Kirken kan stå der den står i Norge idag. Man glemte helt at man *hørte* og burde være stille. De morsomme og sjeldne lysbilleder fremkalte stadig vekk henførte bemerkninger fra monsignores takknemmelige auditorium. Bifallet? Det var ikke bifall — det var noget helt annet — noget nytt. Det var takknemmelighet, kjærlighet og beundring som strømmet Monsignore i møte da han takket for oppmerksomheten. Det tør kanskje være vel fordringsfullt å uttale håbet om at monsignore Kjelstrup ved en annen anledning kommer tilbake til det han av tidshensyn ikke kunde ta med søndag. — Etter et meget effektivt angrep på de materielle goder fortsatte møtet med selskapelig samvær helt til timene næsten begynte å bli små. Et overmåte vellykket fellesmøte som St. Olavsforeningene har all ære av.

L.

Fra Porsgrunn. Søster Birgitte 90 år.

Søster Birgitte, født Hunte, er fra Iburg ved Osnabrück, hvor hun er født den 3. desember 1841. Etter å ha knyttet sig til Herren ved de årlige ordensløfter den 8. desember 1867, blev hun snart sendt til Norge, hvor St. Josephssøstre holdt på å grunnlegge St. Josephs Institutt. Søster Birgitte hører altså til disse første ivrige arbeidere fra begynnelsen av 1870-årene. — Den 2. august 1876 avla hun sine evige løfter i Stockholm, for atter å vende tilbake til sitt kjære virkefelt i Kristiania. Da den ambulante sykepleie 1879 blev opptatt i søstrenes misjonsgjerning, hørte søster Birgitte til de tre første som ofret sig for denne sak. Og da St. Josephs Hospital blev åpnet i Porsgrunn sommeren 1891, var det igjen søster Birgitte som fikk lov til å vie sine krefter til dette nye arbeide. I en menneskealder har nu søster Birgitte virket i denne by, uavbrutt har hun vært knyttet til hospitalet i Porsgrunn.

(Innsendt).

Katolske representanter i «House of Commons».

De siste parlamentsvalg har medført et betydelig tap for katolikkene. Det forrige House of Commons talte 24 katolske medlemmer, hvorav 17 tilhørte Labourpartiet. Etter de nye valg er deres antall ifølge «Universen» redusert til 21 (ikke 17 som det danske «Nor-

disk Ukeblad» meddeler). Av disse 21 er det bare 3 medlemmer av Labourpartiet.

Parlamentets katolske representanter markerer igjen på en slående måte den geografiske fordeling av de engelske katolikker. Stort sett er Englands katolske befolkning konsentrert i noen få klart avgrensede distrikter. De katolske medlemmer av det forrige og nuværende parlament er næsten alle blitt valgt i disse distrikter.

I Skotland er denne lokale fordeling så utpreget at omtrent 500.000 av de 650.000 katolikker er bosatt i erkebispedømmet Glasgow. Av de ca. 2.200.000 katolikker i England og Wales, er omtrent 400.000 bosatt i Liverpool-distriktet, andre 400.000 lever i Stor-Londons distrikt. Omtrent 700.000 er bosatt i Salford bispedømme, 250.000 i Hexham og Newcastle bispedømme og 150.000 i den vestlige del av Yorkshire (Liverpool). Med få undtagelser er de nye kandidater fra disse distrikter.

En tilbakekallelse.

Nylig døde i Souvigny herr Albert Minier, byens forhennevende borgermester og tidligere delegert fra Allier. Han var en kjent anti-klerikal, og det var ham som i kommunen Souvigny forbød å holde prosesjoner, mens han i Kammeret ved flere anledninger hadde avgitt sin stemme for anti-religiøse lover. Men for tre år siden har han til en prest betrodd følgende tilbakekallelse: «For Gud erklærer jeg at jeg beklager de anti-katolske handlinger og lover i mitt politiske liv, og jeg ber om at det må bli mig tillatt å få en katolsk begravelse.»

Der krevedes visstnok adskillig mot til denne tilbakekallelse som Gud ikke vil la ubelønnet.

Bokanmeldelse:

«Kimer I Klokke» hører også iår til de bedre blandt de utallige julehefter. Det vakre og stemningsfulle omslagsbillede og dets ramme svarer godt til Juletanken.

Innholdet er avvekslende og lærerikt. Der finnes bl. a. bidrag av Mgr. Kjelstrup, Sigrid Undset, Lars Eske-land, E. Fåberg. Blandt illustrasjonene til teksten finnes flere gode tegninger.

Utgiveren må dessuten sies å ha forstått å knytte det nyttige til det behagelige (*utile dulci*), da ikke mindre enn halvdelen av heftet kimer om annonser!

For mange vil heftet være til hygge og glede i Julehelgen.